

PATRICK MCGRATH

HAYALET ŞEHİR

O ZAMANKİ VE ŐİMDİKİ
MANHATTAN'DAN ÖYKÜLER

♥
CAN

ÖYKÜ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
LALE AKALIN

Patrick McGrath
HAYALET ŞEHİR
O ZAMANKİ VE ŐİMDİKİ
MANHATTAN'DAN ÖYKÜLER

Can Yayınları: 1772
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 709

Ghost Town, Patrick McGrath
© Patrick McGrath, 2005
İngilizce'de ilk basımı Bloomsbury Publishing Plc tarafından 2005'te yapılmıştır.
Adı geçen eser Uluslararası Telif Hakları anlaşmaları gereğince korunmaktadır.
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005
Bu eserin Türkçe yayım hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Ekim 2008

Yayına Hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzelti: Esin İleri

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0995-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Patrick McGrath
HAYALET ŞEHİR
O ZAMANKİ VE ŐİMDİKİ
MANHATTAN'DAN ÖYKÜLER

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren
LALE AKALIN

CAN YAYINLARI

Patrick McGrath, 1950 yılında Londra’da doğdu. Çalışma tarzı eleştirmenler tarafından “Gotik kurmaca” olarak tanımlanan yazarın *Kan ve Su ve Diğer Öyküler* adında bir kısa öyküler koleksiyonu, *Martha Peake* (İtalyan Premio Flaiano Ödülü), *Port Mungo*, *Sığınak*, *Travma* ve David Cronenberg tarafından beyazperdeye de aktarılan *Örümcek* adlı romanları vardır. McGrath’ın birinci şahıs ağzından aktarılan yapıtları, ruh hastalıkları, bastırılmış eşcinsellik, ihanet gibi konuları işler.

Lale Akalın, 1967 yılında Ankara Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Lisans, 1970 yılında da Hacettepe Üniversitesi’nin aynı bölümünde Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. Hacettepe Üniversitesi, ODTÜ ve İstanbul Üniversitesi’nde İngiliz dili eğitiminde öğretim görevlisi ve okutman olarak çalıştı. 2003 yılında, 17 yıl çalıştığı İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’ndaki görevinden emekli oldu. Halen kitap çevirileri yapmakta ve İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda çeviri dersleri vermektedir. Evlidir ve iki kızı vardır. Çevirdiği bazı kitaplar: Roald Dahl, *Dev Şeftali*, Can Yay., *Matilda*, Can Yay., *Amerikan Edebiyatı Öykü Antolojisi*, Dünya Yay., Robert Owen, *Yeni Toplum Görüşü ve Lanark Raporu*, Kaynak Yay., A. A. Lalaian, *The Counter-Revolutionary Role of the Dashnagzoutiun Party*, Kaynak Yay.

*Peter Carey
ve her zaman olduğu gibi
Maria için*

İÇİNDEKİLER

Darağacının Kurulduğu Yıl	11
Julius.....	55
Yıkıntı Alanı	133

Darağacının Kurulduğu Yıl

Şehirdeyim, huzursuzluk verici bir tecrübe, çünkü New York ölümden çok *ölüm dehşetinin* kol gezdiği bir yer haline geldi. Birçok ev terk edilmiş durumda ve terk edilmemiş olanlardan da, hâlâ içinde yaşamaya devam edenleri korumaya yönelik hazırlıkların dumanı yükseliyor. Sokaklar sessiz; bir tek, kayıpları yeni olanların hafif iniltileri var, bir de yüklerini Potter's Field'e sürükleyen kederli ölü arabalarının gümbürtülü tekerlekleri. Yalnızca tek bir meydanda bunlardan beş tane gördüm, her biri başka bir kapının önündeydi. Şurada burada, hastalara bakmak için kalmış olan birkaç cesur doktor göze çarpıyordu. Bir ellerinde siyah çanta, diğer ellerinde salgından etkilenmemek için yüzlerine bastırdıkları naneruhuna batırılmış bez parçasıyla bir evden diğerine koşuşuyorlar. Rıhtımlar da sessiz. Artık Narrows'dan mal gelmiyor. Zaten ben New York'un liman olarak işinin artık bittiğini işittim, bütün dünyadan gelen yolların kesiştiği yer olarak hastalığa o kadar açığız ki... İskelenin ucundan denize açılan bir kayık görüyorum, bir yelken açılıyor, bir tekne de üç çocuk, iki kadın, birkaç da kutu. Long Island'a doğru yola çıkıyorlar, o yeşil tarlalarda, buradaki bulaşıcı hastalıktan kurtulmayı umarak. Boş çaba, çünkü insanın gittiği her yere Veba da gidiyor –öyleyse niçin

kaçasın? Kendi evinde oturup sona orada hazırlanmak çok daha iyi. Benim politikam bu. Günlerden Temmuzun Dördü,¹ 1832, anam öleli elli yıl oluyor ve hiç kuşukum yok ki bu hafta dolmadan ben de onu izleyeceğim.

Bütün hayatım boyunca New York'ta yaşadım. Bağımsızlık Savaşı'ndan önceki olayları doğru dürüst anlayamayacak kadar küçüktüm, ama Manhattan'ın çiftlikler ve dingin çiçek bahçelerinin bulunduğu bir yer olduğu masum dönemi hâlâ hatırlarım. Öyle ki, gemiler Narrows boğazından, vahşi çiçeklerimizin ve meyve ağaçlarımızın arasından geçerken, yolcular adanın *kokusunu duyarmış* derlerdi.

Güney uca şehrin kendisi tünemişti, parke taşı döşeli, ağaçlık ve gölgelik sokaklar üzerinde yükselen, kiremitle rengârenk ahşap karışık kademeli çatıları olan tuğladan binaların düzgün bir şekilde bir araya geldiği şehir. Ağır ticaret gemileri dünyanın her tarafından gelir, doklarımıza demir atardı, tüccarlarımız ve onlarla birlikte de bir yığın bağlantılı alandan insan refaha kavuşmuştu. Benim babam, refah yıllarında düzenli işi olan bir dolap imalatçısıydı. Liman kapatılınca yoksulluğa düştü. Bundan hemen sonra da Washington'un ordusuna yazıldı ve işgal altındaki Boston'da İngilizleri kuşatmakta olan birliklere katılmak için kuzeye gitti.

Evimiz şehrin batı yakasındaydı, eski Trinity Kilisesi'nin arkasında, Lambert Sokağı'nda -Trinity'nin tam *gölgesi* altında gibi gelirdi bana, çünkü çocukken anamın sebze ekip tavuklarını yetiştirdiği arka bahçeye yer yer tecavüz eden eğik mezar taşları arasında tek başına gezmekten hoşlanırdım. O evi çok severdim. Babam kendi elleriyle yapmıştı. İddiasız bir ev olduğu-

¹ 4 Temmuz 1776'da Amerikan Kongresi Amerika'daki on iki İngiliz kolonisinin bağımsızlığını ilan etti. New York kolonisinin delegeleri oylamada oy kullanmadı. (Ç.N.)

nu bildiğim halde, o günkü küçük çocuk için bir malikâneydi orası. Kuzeyde bataklık ve aşağı kıyılarına istiridye teknelerinin yanaştığı nehre kavuşan alçak yamaçlardaki tarlalar uzanıyordu. Warren Sokağı'nın üstündeki otlaklarda inekler otlar, yazın çimenler insanın beline kadar gelirdi. Güneyde liman vardı. Kocaman gemilerin Doğu Yakası iskelelerinde demir atmalarını izlemek için sık sık anamla adayı boydan boya geçerdik.

Küçük yaştan beri anam bana, İngilizlere, tek amaçları Amerikan halkını küçük düşürmek ve köleleştirmek olan kurnaz zorbalar gözüyle bakmayı öğretmişti. Son zamanlarda, Güney Caddesi'ndeki bir meyhanenin arka odasında, gecenin yarattığı duygusallık anlarında içkinin ardına sığınmışken, Bağımsızlık Devrimini hâlâ davasında başarılı olmuş bir mücadele olarak görebiliyorum, çünkü kaderimiz böyle olmasını istemişti; evet, *kaderimiz*. Ama ardından gelen ürpertici şafak ışığında yanılısamalarım, limanın üstündeki sis gibi dağılıyor ve ben bambaşka bir öykü hatırlıyorum, çok daha karanlık bir öykü. Çünkü Bağımsızlık Savaşı bir dehşet dönemiymiş ve örneğin ben, o günleri övünçle değil peşimi bırakmayan bir utanç duygusuyla anımsıyorum.

'76 yılının baharında, ben on yaşındayken, düşmanın Boston'u boşalttığı ve denize açıldığı duyuldu. Aralarında babamın da olduğu Washington'un askerleri sel gibi New York'a geri döndüler ve derhal parke taşlarını söküp sokaklarda hendek kazmaya koyuldular. Ağaçlarımız barikat yapmak için kesildi, denize bakan her buruna bir top yerleştirildi. Kısa süre içinde şehir, gelişen bir Atlantik limanından çok bir müstahkem askerî kampı andırmaya başladı. Bir süredir ticaretimiz durdurulmuştu ve doklardaki çamur, su alçaldığında feci buharlar çıkarıyordu; çoğu kaşıntı, frengi, akıntı hastalıklarına tutulmuş insanlar bu kadar küçük bir alana

sardalya konservesi gibi sıkıştırılınca ortaya çıkan sağlığa aykırı pisliklerin kokusu da buna ilave edilince ne olur –şehir artık kokmuştu.

Dünya tepetaklak edilmişti.

Onların filosu haziranda çıkageldi ve Aşağı Koy'da demir attı. Pitt Tepesi'ne tırmandık, hatırlıyorum, bu kadar gemiyi bir arada görünce dilim tutuldu; bütün o beyaz yelken bezleri güneşin altında şişiyor, direkleri de ormandaki ağaçlar kadar kalın. Ama ağabeyim Dan bunların Kral George'un gemileri olduğunu ve bizim hepimizi un ufak etmek için toplarıyla geldiklerini söyleyince neredeyse altıma kaçırıyordum!

Ama haftalarca hiçbir şey yapmadılar. Staten Adası'na yerleştiler ve bundan sonra ne yapacaklarını görmek için beklemeye başladık. Derken sonunda haber geldi: Long Island'a geçmişler. İşte Washington'un onlarla savaştığı yer orası. Fena yenildi ve bir sürü adamını kaybetti. Ertesi sabah, sessiz, korku dolu evimizde kahvaltı başındayken babam, tüfeği ve bohçasıyla aksak aksak içeri daldı. Ufak tefek, tasalı bir adamdı babam ve o gün tasası büyüktü. Tıraş olmamıştı, pisti, giysileri yırtılmıştı, kafası da kanlı bir sargıyla sarılıydı. Düşman tarafından sarıldıklarını ve kurtulmaya çalışırken pek çoğunun öldüğünü söyledi bize. Bazıları da Gowanus Çayı boyundaki bataklıklarda boğulmuş, teslim olmak isteyen bazıları da süngülenmiş. Dedi ki, iç organlarının fırlamasını engellemek için karnını tutan adamlar görmüş, bazıları da kan kaybından bayılıp iki karış suda boğulurken arkadaşları onların yanından koşup geçmiş, korkudan durup beklememişler. Kanlı bir katliammış, dedi. Kaçabilen şanslılar Brooklyn köyünün hemen arkasındaki yüksek arazide çadır kurmuş, ellerinden geldiğince kendilerini emniyete almışlar.

Bütün bunları, mutfak masasının başında, annemin önüne koyduğu yemeğe hemen elini bile sürme-

den otururken anlattı. “Sonra bir fırtına patladı,” diye fısıldadı. “Gök gürültüsü ve şimşek korkunçtu ve iliğimize kadar ıslandık. İki ordu, birbirinden beş yüz metre bile uzak olmayan bir mesafede kamp kurmuş olduğu halde o akşam birbirini göremiyordu. Tuzağa düşmüştük,” dedi, “bizden geriye kalanlar, işte orada, Brooklyn Tepelerinde. Yapacak başka bir şey yoktu, teslim olmaktan gayrı.”

Ağzını kolunun yeniyle sildi ve yüzümüze baktı, başını sallayarak. Biraz bira içti.

“Peki ne oldu?” dedi ağabeyim Daniel.

“Ne mi oldu? Bizi kurtardı.”

“Kim?”

Kim mi? Ben bile biliyordum kimin kurtardığını!

“Çoğumuz geceleyin karşıya taşındık. En son geçenler gün ağardığında geldi. En sonunda General geçti. Eğer geçmeseydik sonumuz gelmişti, Washington’un kellesi ipe geçmişti.”

“İpe mi?”

General Washington’un kellesinin ipte sallandığı düşüncesiyle dehşete düşmüştüm, bunu hatırlıyorum.

Kırmızı ceketlilerin¹ yakında Kips Koyu’ndan karaya çıkacakları söylentileri havada uçuşurken, bizim adamlarımız, onları Harlem Tepelerinde durdurma ümidiyle adanın batı yakasından doğru geri çekiliyorlardı. Annem, korku içindeki babamı arka kapının önünde öpüp saç sakal birbirine girmiş kafasını elleri arasına alarak, geri geldiğinde onu bekliyor olacağını söyleyince hepimiz alkışladık. Annem, bir kaçak göz yaşını silerek arkasını döndü, ardından, babam gitmişti. Onu son görüşüm bu oldu.

Bu tepetaklak olmuş dünyada tek güvenli ve istikrarlı unsur benim anamdı. Gündoğumundan günbatı-

¹ İngiliz askerleri. (Y.N.)

mına kadar çalışırdı. Sabun yapar, bez dokur, mum dökerdi. Meyve yetiştirirdi, yemek için domuz ve tavuk beslerdi. Doğum üstüne doğum yapmıştı, ama bebeklik dönemini ancak üçümüz atlatabilmiştik. Üç çocuk arasında ben küçük ve hastalıklı olduğumdan anamın gözdesiydim. Galiba benim uzun yaşayamaya bileceğimi düşünüyordu. Gururlu ve güçlü bir kadındı, göğsünden itekleyerek babamla nasıl da tartışırdı – babamın zaman zaman şiddet gösteren bir mizacı olduğu düşünülürse, özellikle içtiğinde– ama anam bir milim bile gerilemezdi. İnatçıydı, açık sözlüydü ve kendisine ait her şeyi şiddetle savunurdu. Geniş omuzları, çıkıntılı çenesi, mermer rengi, etten bir sütun gibi boynuyla, iri yapılı, albenili bir kadındı.

Ama en iyisi boynundan söz etmeyeyim.

Şimdi, önümde, masanın üstünde onun kafatası var. Ne tuhaf, sıradan bir boyutta; oysa hayattayken büyük görünürdü, çünkü büyük bir kızıl saç yığını bu başın üzerine, düzensiz bir topuz şeklinde iştirilmiş olurdu. Mutfağında ya da bahçesinde gider gelirken saç tutamları bu topuzdan kurtulurdu. Gerçek bir yurt-severdi ve onu, babamı gördüğüm gibi korku dolu hiç görmemişim. Cumhuriyete bağlılık bakımından hiç kimse ondan daha şevkli olamazdı. New York işgal edildiğinde, birçok insan gibi morali bozulmadı. Dava için, işgal altındaki şehrin içinden çalışma yaptı ve ateşi, eriyen bir mum gibi söndürülmeden önce kısa bir süre yandı, ama alevi parlaktı.

Babama gelince, onu Brooklyn Muharebesinden sonra bizimle ettiği o son kahvaltıda hatırladığımdan öte, daha belirgin bir resim yaratmak benim için zor. Valley Forge'da öldü. Kirli battaniyelerle uyumaktan geçmiş olan öldürücü bir hummadan öldü. Onu pek tanımamış olmama rağmen, anısına saygı duyarım. Her yıl, ölüm yıldönümünü anmak için bir bardak şarap içirim.

Sonuncuyu da içtim, Tanrı yardımcım olsun.

Bombardıman başlayınca –zavallı babacığım la yaptığımız o son kahvaltıdan iki hafta sonra– annem, ağabeyim Dan’i, ablam Lizzie’yi ve beni mezarlığın içindeki bildik patikadan geçirip eski, taş bir merdivenden aşağı indirerek Trinity Kilisesi’nin kemerlerinin altına götürdü. Komşularımız buraya sığınmıştı. Keskin bir acı içinde o kasvetli yerde oturup Doğu Yakasındaki savaş gemilerinden gelen boğuk gümbürtüleri dinledim. Her patlama beni ürkütüyor ve dehşete düşürüyordu. Çatının her an çökeceğinden emindim. Kemerler soğuktu ve kısa zamanda burun deliklerim, dört bir yanımdaki mezarlardan çıkan kötü kokuyla doldu.

Anam sırtı dik, başı dik, elleri dizlerine sımsıkı kenetlenmiş, yüzünde asık ve değişmeyen bir ifadeyle gölgelerin içinde oturuyordu. Hiçbir şey söylemedi. Yüzümü eteklerine gömdüm ve o dalgın dalgın başımı okşadı. Titriyordum, hatırlıyorum, ve korkuyla hıçkırıyordum. Ona bu kokuşmuş yerden beni çıkarması için yalvardım, ama o yalnızca parmağını dudaklarıma koydu. Tepemizde yapılan tahribatın boyutlarını anlayacakmışım gibi, kemerin üstündeki çatıya dikmişim gözlerimi –sokaklardan tıslayarak geçen top mermileri, bunların duvarları yıkışı, binalara, mahzenlere çarpıp devirişi– evlerin üzerinde gezinen kalın duman, havada vızıldayan mermi kovanları, kırılan tüfekler...

Elli yıl gibi bir süre sonra, ölüm arabalarına ve sönmemiş kirece tepeden bakarak elimde kalemim, burada otururken, bize yapılanları hatırlayarak yeniden yorgun bir öfkeye kapılıyorum. Bu, geriye dönük bir öfke, çünkü o zamanlar çocuktum ve bize yapılan hakaretin muazzamlığını tam olarak anlamamıştım. Bombardımandan sonra şehir çok değişmişti: binalar yıkılmıştı, birçoğu hâlâ yanıyor, her yerde askerler

ve onları karşılamak için sokaklara dökülmüş insanlar vardı –o aptallar– olayı karnavala dönüştürdüler!

Ertesi günü, ablam Lizzie ile beraber Broadway’de, yıkıntıların arasından limana doğru yürüyorduk ki birdenbire bir kırmızı ceketliler birliği bir yan sokaktan çıkıp hızla bize doğru geldi. Güneş ışığı, mızraklarında şimşek gibi ışıltıyor, ayaklarının altındaki toz, bulutlar halinde yükseliyordu. Süvari kolunun başında, atının üstünde, iri yapılı, bir orağı andıran büyük, gaga burunlu bir adam vardı. Yüksek bir doru ata binmişti. New York sokaklarında pek çok İngiliz beyefendisi ve epeyce de subay görmüş olmama rağmen, bu, her nasılsa onların hiçbirine benzemiyordu. Teni kireç gibi beyazdı. Dudakları ise kıpkırmızıydı. Sorgucu gümüşten bir miğfer takmış, kenarlarına sırma geçirilmiş açık mavi bir ceket giymişti. O atına binmiş giderken, atının üzerinde, nasıl da bir evin salonundaki bir iskemleye oturmuş, bir hanımla konuşuyormuş gibi dizginleri parmakları arasında gevşekçe tutarak durduğu gözüme çarptı, zaten *ata binışı* de bir hanım gibiydi ve aşağı, kendisini alkışlayan şehir halkına bakarken tombul yüzünde azametli bir gülümseme oynayıyordu.

Eve koşup anama, yüzü boyalı, gaga burunlu, kafasında tüylerle hanımlar gibi ata binen ve kral gibi davranan subayı anlattım. Mutfakta başka kadınlar da vardı. Kaşlarını kaldırıp, başlarını sallayarak bakıştılar. Anam balık ayıklıyordu. Küçümsemeye burnunu çekti.

“Lord John Hyde,” dedi ellerindeki yivşik sıvıyı silerek. Oturdu ve beni önüne çekerek ellerini omuzlarıma koydu. Birden her şey ciddilemişti.

“Seninle konuştu mu, yavrum?”

“Konuşmadı, ana.”

“Aferin. Ondan uzak dur, anlıyor musun beni?”

Diğer kadınlar da onay anlamında mırıldandılar.

“Evet, ana.”

Şimdi, zavallı kafatasını parmaklarımın arasında döndürürken, içimden doğru tuhaf bir ateş yükseliyor, dudaklarımı, hafifçe sararmış ve incecik çatlakların bir ağ gibi sardığı baş kemiğinin üstüne değdiriyorum. Kafatasını tekrar masanın üstüne bırakıp kalemimi bir kez daha elime alıyorum. Her zaman aklı başında bilinen bir adam değilimdir, ama bundan sonra başımıza gelenlerin, o zamana kadar yaşadığımız her şeyden binlerce kere daha kötü olduğunu söylersem abartmış olmam.

* * *

İşgalin başlamasının ardından bir hafta ya geçmiş ya geçmemişti ki, düşmana New York'ta kışlama olanağı tanınmaması için Washington'un verdiği gizli emir uyarınca, bir akşam geç saatlerde, Whitehall Slip'teki bir meyhanede, bir Amerikalı kundakçı tarafından çıkarıldığı söylenen bir yangın başladı. Bu kundakçının kimliği hiçbir zaman bulunmadı. Üstünden geçen yıllar boyunca, pek çoğu, çeşitli zamanlarda İngilizlerin başına büyük belalar açmış olan Miles Walsh adlı bir gemi kaptanını işaret eden çeşitli söylentiler dolaştı. Gecenin yarısında anamın yatak odamıza gelip bize giyinmemizi, çünkü şehrin yanmakta olduğunu söylediğini hatırlıyorum.

Ardından dışarı çıkmış, pantolonumu düğmeleyerek, öfkeli kıpkızıl bir şavkla yanan Battery'nin üstündeki gökyüzüne bakıyordum. Her tarafı sıcaklık ve duman kaplamıştı. İnsanlar bağıyor, köpekler uluyor, birileri bir o yana bir bu yana koşuyordu. Yangının hâlâ epeyce uzakta olmasına rağmen, binaların yıkıldığını ve alevlerin gürlendiğini işitiyordum. Broadway Caddesi'nde kuzeye doğru yürüyen kalabalığa katıldık. Geceyi kadın çığlıkları deliyor, rüzgârla sürüklenen korlar,

yanan kumaş ve kâğıt parçaları karanlıkta etrafımda uçuşuyordu. Şaşkına dönmüş ve korkmuştum. Sonra anamın bağırdığını duydum. Başımı çevirince Trinity Kilisesi'nin ateş almış bir gemi gibi alevler içinde olduğunu gördüm. Kapkara direk ve kiriş hayaletleri, bir kez daha yutulmadan önce, alevler arasında bir anlığına görüldü.

Sonra büyük bir gümbürtüyle çatı çöktü. Birkaç dakika ardından da, bir ateş fıskiyesi gibi, çan kulesi devrildi.

Yangın, Whitehall'dan batıya doğru, King's College' in arazisine kadar bir şerit açtı ve burada yutacak yeni binalar bulamayınca söndü gitti. İnsanların ağlamasına, bazılarının da ağlamaktan beter olmasına şaşmamak lazım: zira önce müstahkem askerî kampa dönmüş olan şehir, daha sonra günlerce top ateşine tutulmuş, sonra İngilizler tarafından işgal edilmiş, şimdi de yangından harap olmuştu. Eğer *gerçekten* Miles Walsh idiyse yangını çıkaran, bütün devrimci şevkine rağmen, o gece New York halkı için hayırlı bir iş yapmadı. Zira bu perişan ve dumanı tüten yerde, bu *yıkıntıda* ne şeref, ne de zafer, yalnızca ıstırap vardı.

O gece nerede uyuduğumuzu bilmiyorum. Sabahleyin, ayaklarını sürüyerek eve doğru giden, ama gittikleri yerde ev olmayan bizlerin görüntüsü çok acıktıydı herhalde. Döndüğümüz yer bir çorak alandı. Bir zamanlar evlerin ve çiçek bahçelerinin bulunduğu yer, şurasında burasında bacalar ve duvar kalıntıları olan, dumanı tüten kara topraktan ibaretti. Kimi aileler diz çökmüş dua ediyorlardı, bazıları da ya sessiz bir dehşet içinde donakalmıştı veya mallarından geriye kalan ne varsa bulabilmek için külleri eşeliyordu. Tanınması imkânsız şekilde yanmış bedenler gördüm. Bunlar aylarca rüyalarımnda peşimi bırakmadı.

Broadway boyunca bu perişan görüntü arasından

ayağımızı sürüyerek geçtik. Dan sessizdi, yüzündeki ifade kızgınlık ve şaşkınlıktı. Lizzie ise onu hiç görmediğim kadar sıkıntılı görünüyor, etek ucunun küllerde süründüğüne bile aldırılmıyordu. Annem, çok iyi bildiğim şekilde dudaklarını ince, acımasız bir çizgi haline getirmişti. Bu şekilde, dışarı doğru çıkardığı çenesini o kadar sıkıyordu ki, boynundaki kas fırlıyordu. Gözleri, bir gece önce gördüğüm korlar kadar şiddetle yanıyor. Saçları darmadağınktı ve ne yaptığının farkında olmadan bunları geri itince yüzüne is karası bulaştı.

Trinity Kilisesi'nden geri kalan tek şey yıkıntı halindeki duvarlardı. Dumanı tüten direkler birbirinin üzerine yığılmış, kilisenin mezarlığındaki mezar taşları kömürleşmişti. Mezar taşlarının birçoğu kırılmış, parçaları birbirinden kopmuş ya da parça parça olup dağılmıştı. Geride kalan, yalnızca çıkıntılı bir kısımdı, tıpkı çürümüş bir dişin kalıntısı gibi. Bizim bacamız da tuğladan yapılma olduğu için, bir kısmı ayakta duruyordu, yalnızca dip kısmı, başka hiçbir şey yok. Yok olan yalnız bizimki değildi. Broadway'in batısındaki bütün evler gitmişti. Geceleyin yanımızda götürdüğümüz birkaç zavallı eşya ile öylece durup bir zamanlar evimizin bulunduğu yanmış toprağa bakıyorduk. Başımı kaldırıp anama baktım. Birden gözleri yaşla doldu ama bir tek gözyaşı bile yüzüne akmadı. Başını salladı, konuşamıyordu. Sonunda sessizliği bozan Lizzie oldu.

“Şimdi nereye gideceğiz, ana?”

Bunun üstüne anamız kendine geldi. Omuzları kabardı, yumruğunu kaldırdı. Howe'un filosu Aşağı Koy'da demir attığı zaman söylediği şeyi söyledi. Komşularımızın çoğu eşyalarını toplayıp gitmişlerdi ama biz gitmedik, yok, biz kaçmadık, annem *böyle* bir şey yapar mıydı! New Jersey'de akrabaları vardı, ama yıllar önce onlarla kavga etmişti. Başının belaya gireceğinin ilk belirtileri üzerine sürüne sürüne ailesine döneceğine İngilizlerle çıplak elleriyle savaşırdı daha iyi.

PATRICK MCGRATH

HAYALET ŞEHİR

ÖYKÜ

Aslında hiçbir Şehir bugün gördüğümüz Şehir değildir. Her Şehrin, tüm yaŐanmışlıklarıyla, geçmiŐinden bugününe uzanan bir ruhu vardır. Ünlü Amerikalı romancı **Patrick McGrath**, üç anlatıdan oluşan *Hayalet Şehir*'de, New York'a ruhunu veren üç dönemden birer öykü anlatıyor.

"Darağacının Kurulduğu Yıl"da, Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nda New York'u kuşatan İngilizlere başkaldırdığı için idam edilen bir annenin öyküsü oğlunun gözünden dile getirilir. "Julius" adlı öykü, ticaretin baş döndürücü bir hızla geliştiğı 19. yüzyıl New York'unda geçer. Acımasız bir tüccarın oğlunun, babasının kente akın eden göçmenlere karşı önyargıları yüzünden, tutkuyla sevdiği kıza kavuşamayışının hikâyesi anlatılır. "Yıkıntı Alanı" ise bir 11 Eylül öyküsüdür. Dünya Ticaret Merkezi'nin yerle bir edilmesinin yarattığı derin travma, bir psikiyatrist ile bir hastayı yüz yüze getirir.

Hayalet Şehir'de, usta yazar McGrath üç afallatıcı hikâyeyiyle, New York'un karmaşık tarihinin gözle görülmeyen katmanlarını açığa çıkarıyor.

KAPAK RESMİ: OLIVER MALMS

ISBN 978-975-07-0995-1

9 789750 709951

<http://www.canyayinlari.com>